

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 858/2015-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou Mgr. Marcelou Grancovou, Kováčska 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Cpr 1/2013, za účasti Okresného súdu Košice II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Cpr 1/2013 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 448,02 € (slovom štyristoštyridsaťosem eur a dva centy) na účet jej právnej

zástupkyne Mgr. Marcely Grancovej, Kováčska 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. marca 2015 osobne doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou Mgr. Marcelou Grancovou, Kováčska 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Cpr 1/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou proti žalovanej doručenou okresnému súdu 13. februára 2013 domáhala zaplatenia mzdových nárokov a príspevku na stravovanie. Dňa 7. marca 2013 sťažovateľka vzala žalobu v časti nároku na zaplatenie sumy 507,70 € späť z dôvodu uhradenia tejto sumy žalovanou po podaní žaloby.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„... v konaní vedenom u odporcu, v ktorom je sťažovateľka účastníčkou, dochádza nečinnosťou odporcu, resp. jeho neefektívnou činnosťou k porušovaniu označených základných práv sťažovateľky. Sťažovateľka poukazuje na to, že v konaní trvajúcim 26 mesiacov bolo vykonané len jedno jediné pojednávanie, aj to odročené z dôvodu nedostatku času vyhradeného na jeho vykonanie.

Sťažovateľka poukazuje na to, že v konaní bolo postupne nariadených a následne rušených ďalších päť termínov pojednávania (04. 03. 2014, 27. 06. 2014, 26. 08. 2014, 16. 12. 2014, 28. 04. 2015), z čoho 3 termíny boli odročené z dôvodu dovolenky konajúceho sudcu, 1 termín bol odročený z dôvodu dovolenky právneho zástupcu žalovaného a termín bol odročený pre inú žiadosť právneho zástupcu žalovaného.

Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu možno vyvodit' záver, že personálne vybavenie odporcu a organizácia jeho práce nie je skutočnosťou, ktorá by ho zbavovala zodpovednosti za neprimeranú dĺžku konania a zbytočné priet'ahy v ňom, teda nie je okolnosťou, ktorá by mohla byť zohľadňovaná pri posudzovaní predmetu tejto sťažnosti. Opakované odročovanie už raz nariadeného pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky konajúceho sudcu považuje sťažovateľka za neprijateľné a neefektívne.

Trojnásobné odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky konajúceho sudcu považuje sťažovateľka za neúctu k účastníkom konania a ich právnym zástupcom. Pozornosti ústavného súdu by nemalo ujsť, že odporca zrušil tak pojednávanie vytýčené na 16. 12. 2014, ktoré sa malo konať po podaní prvej sťažnosti, tzn. za plnej vedomosti odporcu o prebiehajúcom konaní na ústavnom súde, ale aj pojednávanie vytýčené na 28. 04. 2015, ktoré sa malo konať po doručení uznesenia ústavného súdu SR.

Je vysoko pravdepodobné, že bez zásahu ústavného súdu je ohrozený aj najbližší termín pojednávania (10. 07. 2015), nakoľko sa má uskutočniť začiatkom leta 2015 čo je nepochybne začiatok dovolenkovej sezóny tak konajúceho sudcu, ako aj právneho zástupcu žalovaného. Sťažovateľka nespochybňuje právo sudcu na čerpanie dovolenky, avšak trojnásobné odročenie pojednávania v tej istej veci v spojení s ďalšími dvoma bezdôvodnými odročzeniami je vo svetle 21 mesačnej nečinnosti odporcu absolútne neprijateľné.

Na tomto mieste dávame ústavnému súdu do pozornosti druh sťažovateľkou uplatneného nároku - zaplatenie mzdy voči bývalému zamestnávateľovi. S plynúcim časom sa sťažovateľka dostáva do situácie, kedy ani prípadný úspešný výsledok súdneho sporu nebude viesť k faktickému vymoženiu jej nárokov s poukazom na právnu formu žalobcu, tzn. de facto mŕtvu spoločnosť bez akýchkoľvek aktív.“

Podľa názoru sťažovateľky postup okresného súdu v napadnutom konaní nie je efektívny a nezohľadňuje úpravu obsiahnutú v § 119 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorej účelom je predísť obštrukciám a snahám účastníkov konania a ich právnych zástupcov zmariť pojednávanie podávaním oneskorených alebo neodôvodnených ospravedlnení neúčasti a žiadostí o odročenie pojednávania.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka argumentuje, že „... Z ust. § 119 O. s. p. je zrejme, že žiadosť účastníka konania resp. jeho právneho zástupcu musí obsahovať také náležitosti, preskúmaním ktorých súd zistí, či žiadosť o odročenie pojednávania bola podaná bez zbytočného odkladu potom, čo sa účastník konania alebo právny zástupca dozvedel o dôvode odročenia alebo mohol dozvedieť.

Predvolanie na pojednávanie nariadené na 27. 06. 2014 súd doručoval v mesiaci február 2014, tzn. 4 mesiace pred jeho uskutočnením. Žiadosť právneho zástupcu o odročenie tohto pojednávania bola doručovaná 3 dni pred pojednávaním, pričom dôvodom bola dovolenka právneho zástupcu. Sťažovateľka podala súdu dňa 24. 06. 2014 svoje nesúhlasné stanovisko a zdôraznila, že žiadosť o odročenie pojednávania musí obsahovať skutočnosti, resp. prílohy, z ktorých by bolo možné zistiť, kedy si právny zástupca dovolenku naplánoval, aby ju bolo možné posúdiť podľa ustanovenia § 119 ods. 1 a 2 O. s. p. Odporca tejto žiadosti právneho zástupcu žalovaného vyhovel napriek tomu, že právny zástupca 4 mesiace vedel o termíne pojednávania a napriek tomu 3 dni pred uskutočnením tohto pojednávania požiadal o jeho odročenie.

Kolízia právneho zástupcu žalobcu, ktorá mala by dôvodom pre odročenie pojednávania vytýčeného na 16. 12. 2014 nie je dôležitým dôvodom, o čom bolo viacnásobne judikované Najvyšším súdom SR. Zo žiadostí právneho zástupcu žalovaného nie je zrejme, kedy sa o kolízii dozvedel (ktoré pojednávanie bolo vytýčené skôr), ani to či sa pokúsil o zabezpečenie substitučného zastúpenia. Takáto žiadosť o odročenie pojednávania nespĺňala zákonné predpoklady uvedené v ust. § 119 O. s. p. “.

Sťažovateľka zastáva názor, že postup okresného súdu spočívajúci v nariadovaní pojednávania a ich následnom odročovaní z dôvodu čerpania dovolenky konajúceho sudcu a akceptovanie oneskoreného a neodôvodneného ospravedlnenia právneho zástupcu

žalovaného nemožno považovať za činnosť smerujúcu k odstráneniu jej právnej neistoty v primeranom čase.

Sťažovateľka sa už v predchádzajúcom období domáhala ústavnej ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. augusta 2014. Ústavný súd predchádzajúcu sťažnosť sťažovateľky uznesením sp. zn. II. ÚS 759/2014 zo 6. novembra 2014 odmietol, avšak *„napriek vedomosti... o podaní prvej sťažnosti sťažovateľky, dňa 18. 08. 2014 bolo sťažovateľke doručené ďalšie upovedomenie o odročení pojednávania nariadeného na 16. 12. 2014 s tým, že odporca pojednávanie odročuje na 28. 04. 2015 o 13.30 hod. Dôvodom odročenia pojednávania bola kolízia právneho zástupcu žalobcu.*

Napriek tomu, že ústavný súd v odôvodnení svojho uznesenia zo dňa 06. 11. 2014, ktoré bolo sťažovateľke doručené dňa 12. 01. 2015 konštatoval isté prieťahy a neefektívnosť postupu odporcu, odporca dňa 11. 03. 2015 doručil sťažovateľke opäť ďalšie upovedomenie o odročení pojednávania nariadeného na 28. 04. 2015 s tým, že odporca pojednávanie odročuje na 10. 07. 2015 o 13.30 hod. Dôvodom odročenia pojednávania bolo TRETIE ČERPANIE DOVOLENKY KONAJÚCEHO SUDCU.“

Na základe uvedeného sťažovateľka, poukazujúc na dve ďalšie podľa nej bezdôvodné odročenia nariadených pojednávanií (16. decembra 2014 a 28. apríla 2015) a tiež na to, že od podania predchádzajúcej sťažnosti sa jej situácia nezlepšila (ale naopak, zhoršila a naďalej pretrváva stav právnej neistoty), zastáva názor, že postupom okresného súdu dochádza v napadnutom konaní k porušovaniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedenej argumentácie, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru bolo postupom Okresného súdu Košice II vo veci sp. zn. 36 Cpr 1/2013 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice II konal vo veci vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 36 Cpr 1/2013 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 2.500,-eur, ktoré je odporca povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke všetky trovy tohto konania.“

Sťažovateľka odôvodňuje priznanie primeraného finančného zadostučinenia takto:

„... žalovaná suma jej podľa jej názoru nebola vyplácaná v rozpore s pracovnou zmluvou za riadne odvedenú prácu, a to už od roku 2010. V súčasnosti je na materskej dovolenke, má teda značne znížený príjem a rozhodnutie súdu, by v prípade jej úspechu zlepšilo finančnú situáciu. ... Sťažovateľka je presvedčená, že pojednávania nariadované v období od prvého pojednávania dňa 04. 10. 2013 a najbližšieho pojednávania dňa 10. 07. 2015, tzn. v priebehu 21 mesiacov boli odročované bez dôležitého dôvodu, a teda, že uplynutie doby 21 mesiacov medzi prvým a najbližším pojednávaním je neprimerané.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 858/2015-14 zo 17. decembra 2015 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV/28/2016 doručenom ústavnému súdu 22. januára 2016 okrem chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní k sťažnosti predovšetkým uviedol:

„Je pravdou, že v priebehu daného konania došlo až šesťkrát k odročeniu pojednávanií bez meritórneho prejednania veci, a to trikrát pre dôvod na strane súdu – čerpanie dovolenky zákonného sudcu; tu je však potrebné uviesť, že pojednávania boli vo všetkých prípadoch vytyčované s niekoľkomesačným predstihom, kedy ešte konajúcemu sudcovi nebolo zrejmé, že práve v uvedenom termíne bude čerpať dovolenku. Trikrát bolo

pojednávane odročené z dôvodov na strane žalovaného, a to raz pre zdravotný stav štatutárnej zástupkyne, ktorej lekár neodporučil zúčastniť sa určeného pojednávania, dvakrát z dôvodov na strane právneho zástupcu žalovaného, raz pre čerpanie dovolenky a druhýkrát pre kolíziu s inými vyšetrovacími úkonmi. Aj keby v týchto dvoch prípadoch zákonný sudca tieto ospravedlnenia z pojednávani neakceptoval, boli by tieto pojednávania odročené za účelom vypočutia tohto žalovaného, resp. jeho zástupcu, teda i za predpokladu prejednávania veci by nedošlo k jej rozhodnutiu. Predovšetkým však poukazujem na skutočnosť, že konanie je právoplatne ukončené a tak stav právnej neistoty sťažovateľky, na ktorý poukazovala v ústavnému súdu adresovanej sťažnosti, je odstránený, a to po dvoch rokoch, 10 mesiacoch a 11 dňoch od podania návrhu (12. 2. 2013 – elektronické podanie až 23. 12. 2015 – právoplatné ukončenie konania).“

Predseda okresného súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Dňa 3. februára 2016 vyzval ústavný súd právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila k vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie predsedu okresného súdu k sťažnosti na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 29. februára 2016 oznámila, že netrvá na ústnom pojednávani vo veci, a k vyjadreniu predsedu okresného súdu predovšetkým uviedla, že nesúhlasí «... s argumentáciou odporcu, podľa ktorej trojnásobne odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky zákonného sudcu je ospravedlniteľné, nakoľko sudcovia nevedia vopred určiť, kedy presne budú svoju dovolenku čerpať. Sťažovateľka je primárne toho názoru, že ak už raz je pojednávanie vytýčené na konkrétny termín, v zásade by k jeho odročovaniu dochádzať nemalo. Termínu pojednávania sa prispôsobujú nielen účastníci konania a ich právni zástupcovia, ale aj svedkovia a iné osoby, ktorí si svoje súkromné aktivity (ako napr. dovolenky) musia zariadiť tak, aby s vytýčeným pojednávaním nekolidovali. V tomto prípade zároveň nešlo o ojedinelé odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky. Trojnásobné odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky zákonného sudcu v súdnom spore, kde je

predmetom konania plnenie z pracovno-právneho pomeru sťažovateľka považuje za neprimerané.

Pokiaľ sa jedná o argument odporcu, že trojnásobne odročenie pojednávania z dôvodu na strane žalovaného, resp. jeho právneho zástupcu nebolo spôsobilým vyvolať prieťahy v konaní, nakoľko tieto pojednávania by museli byť aj tak odročené za účelom výsluchu štatutárneho orgánu žalovaného, a teda k rozhodnutiu vo veci by aj tak nedošlo, tak tento považuje sťažovateľka za nesprávny. Samotné nevypočutie účastníka konania (štatutárneho zástupcu), nie je postupom súdu, v dôsledku ktorého by konajúci súd odňal účastníkovi možnosť pred ním konať. Žalovaný mal ako účastník konania povinnosť tvrdenia, dôkaznú povinnosť, ako aj povinnosť vyjadrovať sa k priebehu konania, pričom všetky tieto činnosti mohol vykonávať prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ktorým bol zastúpený počas celého konania.

Problém v odročovaní jednotlivých pojednávaní na strane žalovaného spočíval v tom, že toto bolo od počiatku jeho stratégiou smerujúcou k čo možno najväčšiemu natiahnutiu dĺžky trvania súdneho sporu. Táto stratégia žiaľ ušla pozornosti odporcu, resp. jej odporca nedokázal efektívne zabrániť, a to napriek tomu, že ani jeden z návrhov žalovaného na odročenie pojednávania de facto nespĺňal zákonné náležitosti. V zmysle ust. § 101 ods. 2 a ust. § 119 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok konajúci súd môže pojednávanie odročiť len z dôležitých dôvodov, pričom zároveň musí dôjsť ku kumulatívnemu naplneniu podmienok uvedených v ods. 2 a 3 predmetného ustanovenia, k čomu však v ani jednom prípade nedošlo.

Pokiaľ sa jedná o tvrdenie odporcu, že konanie je právoplatne skončené k 23. 12. 2015, tak s týmto sťažovateľka pochopiteľne súhlasí. Sťažovateľka však konštatuje, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu na strane odporcu sa k exekučnému titulu dopracovala v čase, kedy je pre ňu prakticky zbytočný. Okresný súd Košice I medzičasom začal voči žalovanému, spoločnosti [REDACTED], konanie vedené pod sp. zn. 27 CbR/129/2014 o zrušenie obchodnej spoločnosti bez likvidácie podľa ust. § 68 ods. 9 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka. Uvedené nasvedčuje tomu, že z žalovaného sa stala tzv. „mŕtva spoločnosť“ bez akéhokoľvek exekúciou postihnuteľného majetku. Sťažovateľka teda investovala čas a nemalé prostriedky na ochranu svojich práv vyplývajúcich z pracovnoprávneho vzťahu so žalovaným, ohľadom ktorých bola v konaní

úspešná, avšak reálneho vymoženia ktorých sa nikdy nedočká aj vzhľadom na neprimeranú dĺžku konania a zbytočné preťahy.».

Právna zástupkyňa sťažovateľky si podaním doručeným ústavnému súdu 29. februára 2016 zároveň uplatnila úhradu trov konania v sume 448,02 €.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo sťažnosti, z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 36 Cpr 1/2013 a z písomných vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil tento priebeh napadnutého konania:

1. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 13. februára 2013 žalobu, ktorou sa domáhala proti žalovanej (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] pozn.) zaplataenia v žalobe bližšie špecifikovanej sumy a nahradenia trov konania.

2. Dňa 25. februára 2013 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplataenie súdneho poplatku a špecifikáciu trov konania, ktoré požaduje priznať v konaní na účely vydania platobného rozkazu.

3. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 7. marca 2013 návrh na zmenu žaloby a špecifikáciu trov konania. Súdny poplatok bol sťažovateľkou zaplataený 4. marca 2013.

4. Okresný súd vydal uznesením . k. 36 Cpr 1/2013-39 z 21. marca 2013 platobný rozkaz (ďalej len „platobný rozkaz z 21. marca 2013“), ktorým žalovanej uložil zaplataiť sťažovateľke sumu 2 352,33 € s príslušenstvom a trovy konania.

5. Dňa 2. mája 2013 bol okresnému súdu doručený odpor žalovanej proti platobnému rozkazu z 21. marca 2013; okresný súd preto 6. mája 2013 nariadil pojednávanie na 4. október 2013.

6. Dňa 14. júna 2013 okresný súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie sa k podanému odporu a žalovanú na zaplatenie súdneho poplatku (súdny poplatok bol zaplatený 18. júna 2013, pozn.).

7. Žalovaná doručila okresnému súdu 5. augusta 2013 vyjadrenie, v ktorom vyslovila nesúhlas s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania podľa § 115a OSP.

8. Dňa 4. októbra 2013 sa za ospravedlnenej neúčasti sťažovateľky uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. marec 2014.

9. Dňa 20. februára 2014 bol termín pojednávania nariadený na 4. marec 2014 zmenený na 27. jún 2014 z dôvodu povinného čerpania dovolenky konajúceho sudcu.

10. Právny zástupca žalovanej doručil okresnému súdu 24. júna 2014 ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní a požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 27. jún 2014.

11. Sťažovateľka podaním z 24. júna 2014 okresnému súdu oznámila, že na pojednávaní nariadenom na 27. jún 2014 trvá.

12. Dňa 25. júna 2014 okresný súd nariadil nový termín pojednávania na 26. august 2014. Dňa 5. augusta 2014 došlo opätovne k zmene termínu nariadeného pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky konajúceho sudcu (nový termín pojednávania bol určený na 16. december 2014, pozn.).

13. Dňa 15. decembra 2014 právny zástupca žalovanej požiadal o odročenie termínu pojednávania nariadeného na 16. december 2014 z dôvodu kolízie termínov. Z uvedeného dôvodu bol určený nový termín pojednávania na 28. apríl 2015.

14. Dňa 4. marca 2015 okresný súd z dôvodu čerpania dovolenky konajúceho sudcu opätovne zmenil termín pojednávania nariadeného na 28. apríl 2015; nový termín pojednávania bol nariadený na 10. júl 2015.

15. Konateľka žalovanej 9. júla 2015 ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní nariadenom na 10. júl 2015 a okresnému súdu zároveň oznámila ukončenie právneho zastupovania žalovanej právnym zástupcom.

16. Dňa 10. júla 2015 sa uskutočnilo pojednávanie v neprítomnosti žalovanej, ktoré bolo odročené na 21. august 2015.

17. Dňa 13. júla 2015 okresný súd vyzval konateľku žalovanej na špecifikáciu dôvodu neúčasti na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 10. júla 2015. V reakcii na výzvu konateľka žalovanej v podaní doručenom okresnému súdu 17. augusta 2015 uviedla dôvody svojej neúčasti na pojednávaní a zároveň predložila lekárske potvrdenie, že sa jej neodporúča účasť na pojednávaní nariadenom na 21. august 2015; z uvedeného dôvodu bol opätovne zmenený termín pojednávania na 16. október 2015.

18. Dňa 16. októbra 2015 sa uskutočnilo pojednávanie v neprítomnosti sťažovateľky, na ktorom okresný súd vydal rozsudok, ktorým žalovanú zaviazal zaplatiť sťažovateľke 3 000,06 € s príslušenstvom, konanie o zaplatenie sumy 90,75 € zastavil a žalovanú zaviazal nahradiť sťažovateľke trovy konania (ďalej len „rozsudok zo 16. októbra 2015“).

19. Dňa 19. októbra 2015 právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu vyčíslenie trov konania. Uznesením č. k. 36 Cpr 1/2013-102 z 12. novembra 2015 (ďalej len „opravné uznesenie z 12. novembra 2015“) okresný súd opravil zjavné chyby v počítaní v rozsudku zo 16. októbra 2015. Rozsudok okresného súdu zo 16. októbra 2015 v spojení s opravným uznesením okresného súdu z 12. novembra 2015 nadobudol právoplatnosť 23. decembra 2015.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. V súvislosti s posudzovaním právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom boli nároky

vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu medzi sťažovateľkou ako žalobkyňou a jej zamestnávateľkou (žalovanou). Zo skutočností uvedených sťažovateľkou a okresným súdom a ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o skutkovej alebo právnej zložitosti veci. Ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Predmetom konania pred všeobecným súdom bol predovšetkým mzdový nárok sťažovateľky vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu, a preto bolo dôvodné domnievať sa už v čase začatia napadnutého konania (13. februára 2013), že tento môže byť insolventnosťou žalovanej ohrozený. Aj z tohto dôvodu bolo úlohou všeobecného súdu k veci sťažovateľky pristupovať s náležitou starostlivosťou (m. m. I. ÚS 207/2013). Uvedené v konečnom dôsledku preukazuje aj výpis z Obchodného vestníka č. 237/2014 z 11. decembra 2014, podľa ktorého Okresný súd Košice I začal 8. decembra 2014 (po takmer dvoch rokoch od začatia napadnutého konania) konanie vo veci zrušenia obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (žalovaná, pozn.), bez likvidácie podľa § 68 ods. 10 Obchodného zákonníka pre nedostatok obchodného majetku, ktorý by postačoval na náhradu primeraných výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka sa nezúčastnila pojednávanií nariadených na 4. október 2013 a 16. október 2015. Ospravedlnená neúčast' sťažovateľky na pojednávanií nariadenom na 4. október 2013 aj z dôvodu potreby vykonania dokazovania výsluchom sťažovateľky (ako to uvádza predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení, pozn.) objektívne mohla prispieť k predĺženiu napadnutého konania. Aj z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie odročené na 4. marec 2014. Neprítomnosť sťažovateľky (ospravedlnená zo zdravotných dôvodov) na pojednávanií nariadenom na 4. október 2013 však nepredstavuje okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 36 Cpr 1/2013 k zbytočným priet'ahom. Rovnako ňou nie je ani neprítomnosť sťažovateľky na pojednávanií nariadenom na 16. október 2015, keďže

sťažovateľka svoju neprítomnosť ospravedlnila zo zdravotných dôvodov a zároveň vyjadrila súhlas s tým, aby sa pojednávanie uskutočnilo bez jej prítomnosti. Nakoniec na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 16. októbra 2015, sa dokazovanie nevykonávalo, okresný súd po vyhlásení dokazovania za skončené rozhodol vo veci samej rozsudkom, aj preto neprítomnosť sťažovateľky významnejším spôsobom priebeh napadnutého konania ani ovplyvniť nemohla.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd, vychádzajúc z prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní, neidentifikoval kratšie ani dlhšie obdobia absolútnej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu. Vychádzajúc z obsahu spisu, ústavný súd však konštatuje, že priebeh napadnutého konania charakterizuje neefektívna činnosť okresného súdu, ktorá znemožnila, aby bolo napadnuté konanie skončené v primeranom čase. Za postup, ktorý nevedol efektívne k rozhodnutiu v primeranom čase, považuje ústavný súd predovšetkým postup okresného súdu spočívajúci v zmenách termínov nariadených pojednávaní z dôvodu čerpania dovolenky zákonného sudcu celkom trikrát (4. marca 2014, 26. augusta 2014 a 28. apríla 2015).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo,

postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Ústavný súd súhlasí s vyjadrením sťažovateľky, podľa ktorého je povinnosťou nielen účastníkov konania a ich právnych zástupcov, ale aj povinnosťou zákonného sudcu konajúceho vo veci prispôbiť svoje súkromné aktivity k termínu nariadeného pojednávania. Dovolenka sudcu je prirodzenou súčasťou výkonu jeho funkcie, jej čerpaním by však nemalo dochádzať k zásahom do plnenia povinností spätých s výkonom funkcie sudcu nad nevyhnutnú mieru.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, v ktorej už viackrát uviedol (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03, II. ÚS 153/06, III. ÚS 399/2011), že nedostatky v činnosti všeobecného súdu spojené s jeho riadením a organizáciou, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia (m. m. I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02, III. ÚS 399/2011). O takýto prípad v prerokúvanej veci však s prihliadnutím na skutočnosť, že opakujúce čerpanie dovolenky zákonného sudcu spôsobilo predĺženie napadnutého konania o takmer rok, nejde.

V nadväznosti na námietku sťažovateľky, podľa ktorej okresný súd odročoval pojednávania na žiadosť právneho zástupcu žalovanej bez závažného dôvodu, ústavný súd zdôrazňuje, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci boli z dôvodov na strane právneho zástupcu žalovanej odročené pojednávania nariadené na 27. jún 2014 a 16. december 2014. S prihliadnutím na skutočnosť, že pojednávanie nariadené na 27. jún

2014 bolo odročené len na relatívne krátke obdobie (26. augusta 2014), je bez právneho dôvodu zaoberať sa závažnosťou dôvodu jeho odročenia, keďže týmto spôsobom nedošlo k podstatnému predĺženiu napadnutého konania. Pojednávanie nariadené na 16. december 2014 bolo odročené na základe žiadosti právneho zástupcu doručenej okresnému súdu 15. decembra 2014, pričom dôvodom takéhoto odročenia bola účasť právneho zástupcu žalovanej na vyšetrovacom úkone, ktorý sa mal uskutočniť 16. decembra 2014 na Obvodnom oddelení Policajného zboru [REDACTED]. Z ospravedlnenia predloženého okresnému súdu však nevyplývajú skutočnosti podstatné pre záver o tom, či boli splnené všetky predpoklady na odročenie pojednávania v súlade s Občianskym súdnym poriadkom (zabezpečenie substitučného zastúpenia a potvrdenie o tom, že žalovaná trvá na osobnej účasti svojho právneho zástupcu), teda o tom, že právny zástupca účelne využil všetky zákonom prípustné prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi konania, ktorého zastupuje (k tomu pozri aj *uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 100/2011 z 25. augusta 2011*). Z uvedených dôvodov sa ústavný súd stotožňuje s tvrdením sťažovateľky, že odročením pojednávania nariadeného na 16. december 2014 na 28. apríl 2015 na žiadosť právneho zástupcu žalovanej k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní došlo.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojou neefektívnou činnosťou spôsobil vznik zbytočných prieťahov, čím porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd návrhu sťažovateľky na prikázanie okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Cpr 1/2013 konal bez zbytočných prieťahov, nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 2 500 € z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, ktoré uplatňuje aj ESLP pri rozhodovaní o spravodlivom finančnom zadost'učinení podľa čl. 41 dohovoru, ktoré priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu.

Zohľadňujúc predmet napadnutého konania (uplatňovanie mzdových nárokov), charakter neefektívnej činnosti okresného súdu, ako aj negatívny podiel sťažovateľky na jeho priebehu, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadost'učinenia v sume 1 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou Mgr. Marcelou Grancovou, Kováčska 28, Košice. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za 2 úkony urobené v roku 2015), a z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 € (za 1 úkon urobený v roku 2016).

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie doručené ústavnému súde 29. februára 2016) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľke priznal za každý úkon vykonaný v roku 2015 sumu 139,83 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 €, a za úkon vykonaný v roku 2016 sumu 143 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za tento úkon 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 448,02 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2016